Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Fællesskabets deltagelse i et europæisk program for metrologisk forskning, der gennemføres af flere medlemsstater

KOM(2008) 814 endelig – 2008/0230 (COD)

(2009/C 228/12)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 21. januar 2009 under henvisning til EF-traktatens artikel 169 og 172, stk. 2, at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»*Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Fællesskabets deltagelse i et europæisk program for metrologisk forskning, der iværksættes af flere medlemsstater.*«

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium henviste den 13. januar 2009 det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug.

På grund af sagens hastende karakter besluttede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 452. plenarforsamling den 25. marts 2009 at overdrage det forberedende arbejde til Antonello PEZZINI som hovedordfører og vedtog enstemmigt følgende udtalelse:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU mener, at forslagets målsætninger er væsentlige, og opfordrer Kommissionen til at stile mod et fælles måleteknisk system, som går videre end national forskning og nationale resultater, med det sigte at opnå en bredt anerkendt europæisk merværdi.

1.2 Efter EØSU's mening er det endelige mål at nå frem til en fælles international fremgangsmåde, hvor EU's røst ikke har for lille vægt, men kan fremme standarder, der passer til materialer, produkter og processer, der er udviklet i Europa, og som falder i tråd med EU's industrielle og kommercielle interesser.

1.3 EØSU mener, at i den nuværende globaliserede økonomiske og sociale sammenhæng kan en europæisk metrologisk struktur, der opnår fremragende resultater, kun være til gavn for EU's økonomi.

1.4 Efter EØSU's mening bør de europæiske forskersamfund i stigende grad inddrages i udarbejdelsen af moderne systemer, som gør det muligt at anvende metrologi i forbindelse med nye landvindinger inden for fysik, kemi, biologi, miljøvidenskab, CO2-aftryk, nanoteknologi, fødevarer, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

1.5 Udvalget mener, at det for at opnå de ønskede og ønskelige resultater er nødvendigt at arbejde resolut hen imod en større inddragelse af industrien, handelssektoren og den offentlige sektor i udviklingen af europæisk metrologisk forskning (EMR) med henblik på at fremlægge de nye standarder i international sammenhæng.

1.6 Det er efter EØSU's mening især vigtigt, at den metrologiske forskning ikke fremstår som værende isoleret og selvtilstrækkelig.

1.7 Regulering og standardisering udtrykkes i målbare størrelser, som er baseret på internationalt accepteret, anvendt metrologi. EØSU foreslår derfor, at man ud over akkrediteringsorganerne også helt fra begyndelsen inddrager de europæiske standardiseringsorganer (CEN, CENELEC og ETSI) og de nationale organer i udarbejdelsen af nye systemer.

1.8 EØSU opfordrer til, at der sættes alt ind på at opnå tæt en integration i europæisk metrologisk forskning mellem:

— forskerkredsene,

— erhvervslivet,

— universiteterne, forskningsinstitutterne og de højere uddannelsesinstitutioner,

— resultaterne fra teknologiplatformene,

— og det organiserede civilsamfund,

da det mener, at man kun ved at udelukke enhver mulighed for opsplitning kan opnå internationalt anerkendte resultater på EU-plan.

1.9 Udvalget anerkender værdien af Kommissionens forslag, der sigter mod at støtte EMRP-initiativet [1] (det europæiske program for metrologisk forskning) ved at skabe et højt niveau af »fællesskabsbasering«, hvad angår både

— fælles programmering og accept af EU-reglerne for deltagelse, som er fastlagt i det syvende rammeprogram;

— anslået ressourceallokering, som omfatter mere end blot nationale bidrag.

1.10 Efter EØSU's mening er der behov for en bedre definition af forvaltningsmodellen. Det er indlysende, at en uklar forvaltningsmodel kan have betydning for, hvordan forskningen skrider frem og de ønskede resultater.

1.11 EØSU gentager i den forbindelse, at der er behov for en større inddragelse af de aktører, der direkte berøres af de metrologiske forskningsresultater, i prioriteringen, udarbejdelsen og evalueringen af de forslagsindkaldelser, der skal offentliggøres via CORDIS og EU-Tidende (EUT), med det sigte at indhente forslag, der inddrager virksomheder, universiteter, forskningscentre og uddannelsesinstitutioner i såvel overvågningen som kontrollen af programmerne og de finansierede projekter.

1.12 Efter EØSU's mening bør EMRP-forskningsrådet gives beføjelser til ved hjælp af bindende udtalelser til EMRP-udvalget at styre, hvilke typer forskning der skal finansieres, det årlige arbejdsprogram og valget af den gruppe af uafhængige eksperter, der skal vurdere forslagene. En observatør fra Kommissionen bør følge arbejdet i vurderingspanelet, ligesom det er tilfældet i forbindelse med det syvende rammeprogram.

1.13 Set med EØSU's øjne bør de foreløbige forslag til det kommende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling for 2014-2020 indeholde et egentligt, fast fællesskabsprogram, koordineret og forvaltet af Kommissionen, som skal være baseret på en løbende dialog med de berørte interessenter, og som især skal tage hensyn til erhvervslivets, universiteternes og standardiseringsorganernes behov, men også tilgodese internationale aspekter af metrologisk forskning, navnlig i forbindelserne til de internationale organer som f.eks. ISO, OECD og andre referenceorganer som IUPAC [2].

2. **Indledning**

2.1 Den stigende globalisering af den industrielle produktion, leveringen af tjenesteydelser og handlen gør det nødvendigt at minimere de tekniske hindringer, som kan ligge i vejen for samhandlen. Som grundlag for denne proces ligger der et alment accepteret, pålideligt målesystem.

2.2 Et stigende antal regler, navnlig på områder som:

— forskning,

— fødevaremærkning,

— sundhedssystemer,

— miljø,

— bioteknologi,

— nanoteknologi og avancerede materialer,

— energi,

— transport, telekommunikation og sikkerhedssystemer,

gør det nødvendigt at indføre internationalt anerkendte systemer for sporbarhed og sammenlignelighed.

2.3 Metrologisk forskning er i høj grad i offentlighedens interesse og er en af de vigtigste aktiviteter til støtte for myndighedernes regulering og standardisering.

2.3.1 Europæisk måleinfrastruktur hviler på europæiske organisationer som f.eks. Den Europæiske Akkrediteringsorganisation (EA), Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), det europæiske metrologinetværk EUROMET (European Collaboration in Measurement Standards) [3], som nu har fået tilslutning af EUROMET (European Association of National Metrology Institutes), og Institut for Referencematerialer og -målinger under Kommissionens Fælles Forskningscenter (FFC) i Geel i samarbejde med Det Internationale Bureau for Måling og Vægt (BIPM).

2.4 Ifølge BIPM vil udviklingen af tværfaglige områder som f.eks. nanoteknologi, avancerede materialer og materialeegenskaber snart kræve en række normer for de nye målenormaler inden for fysik og kemi [4].

2.5 I Europa kræver bæredygtig konkurrenceevne og innovation, at der på alle områder findes præcise målinger og prøvninger, som har sporbare resultater, for på længere sigt at kunne opstille standarder for målenormaler i overensstemmelse med det internationale enhedssystem, SI-systemet.

[1] EF-traktatens artikel 169.
[2] International Union of Pure and Applied Physics.
[3] Bestående af de nationale metrologiinstitutter i 32 lande og af Institut for Referencematerialer og –målinger (IRMM) under Europa-Kommissionens Fælles Forskningscenter (FFC) i Geel.
[4] BIPM-rapport fra 2007. Evolving Needs for Metrologi in Trade, Industry and Society, and the role of the International Bureau of Weights and Measures (BIPM).

2.6 Europæisk metrologisk forskning gennemføres inden for rammerne af de nationale programmer for metrologisk forskning og i forbindelse med projekter under ERA-NET, der indgår i det sjette rammeprogram, og under ERA-NET Plus, som indgår i det syvende rammeprogram. Følgende er ligeledes udviklet inden for rammeprogrammerne: iMERA-projektet (Implementing Metrology in the European Research Area ([1])), iMERAPlus-projektet ([2]), som var den første fase i det europæiske program for metrologisk forskning, Det Fælles Forskningscenters arbejde ([3]), og det foreliggende forslag om et europæisk program for metrologisk forskning »med variabel geometri«.

2.7 I USA er der fra føderalt hold til 2009 afsat 634 mio. USD til forskningsprogrammerne under det nationale institut for standarder og teknologi *(NIST, National Institute of Standards and Technology)*.

2.8 På denne baggrund finder udvalget det vigtigt at øge bevillingerne til den europæiske metrologiske forskning og samle forskningskapaciteten i hhv. medlemsstaterne og Det Fælles Forskningscenter med det sigte at skabe en større, international kritisk masse og dermed undgå dobbelt arbejde og ressourcespild, men opnå klart bedre resultater end, hvad der kan nås gennem ERA-NET Plus-koordinering under det syvende rammeprogram 2007-2013.

2.9 Flere studier ([4]) peger på, at den metrologiske forskning i den nærmeste fremtid vil få stor betydning, og EØSU mener derfor, at dette forskningsområde bør være en tematisk prioritet i det kommende rammeprogram for 2014-2020, at det bør gives permanent EU-struktur og status, og at der bør foregå en løbende, koordineret integration af nationale initiativer.

3. **Programforslaget baseret på artikel 169**

3.1 Formålet med dette forslag, der er baseret på EF-traktatens artikel 169, er at oprette et europæisk program for metrologisk forskning (EMRP), der omfatter 22 nationale programmer for metrologisk forskning og dermed forbedre effektiviteten og virkningen af offentlig metrologisk forskning.

3.2 Det anføres, at målet bl.a. er at bidrage til at strukturere det europæiske forskningsrum gennem bedre koordination af de nationale programmer for bedre at kunne håndtere nogle af Europas fælles udfordringer, og samtidig fjerne barriererne mellem de nationale programmer.

3.3 Ifølge Kommissionen sigter EMRP mod at integrere de nationale programmer fra 22 deltagerlande i ét fælles program med det formål:

— navnlig at understøtte målsætningerne for de europæiske målesystemer,

— at fremme udviklingen, valideringen og anvendelsen af nye måleteknikker,

— og at støtte udviklingen og anvendelsen af direktiver og forordninger.

3.4 Den foreslåede *forvaltningsmodel* er udarbejdet på grundlag af erfaringer fra det første artikel 169-initiativ, der blev gennemført under det sjette rammeprogram, nemlig EDCTP ([5]).

3.5 EMRP-initiativet kræver en bevilling på 400 mio. EUR, hvoraf de 200 mio. EUR skal dækkes i form af nationale bidrag fra deltagerlandene i perioden 2009-2020, og de resterende 200 mio. forventes dækket i form af EU-støtte.

3.6 Koordineringen af initiativet skal varetages af den europæiske sammenslutning af nationale metrologiinstitutter, EURAMET, der blev etableret i 2007 under tysk lov som en almennyttig organisation med kontor i Braunschweig i Niedersachsen og fungerer som den europæiske regionale metrologiorganisation og forvaltningsorgan for EMRP.

4. **EØSU's bemærkninger**

4.1 EØSU bifalder forslagets vigtigste målsætninger og de heri nævnte metoder, og understreger, at målsætningerne skal føre til:

— ekspertise inden for metrologistrukturen,

— åbne og konkurrerende, fælles forskningsprojekter,

([1]) iMERA-projektet omfatter ud over Instituttet for Referencematerialer og -målinger under Kommissionens Fælles Forskningscenter også 20 partnere fra 14 lande.

([2]) iMERA Pkus-projektet omfatter ud over Kommissionen 45 partnere fra 20 lande.

([3]) Det Fælles Forskningscenters arbejde på det metrologiske område består i følgende: Målet om at forbedre EU's konkurrenceevne, øge gennemsigtigheden på det indre marked og støtte handlen vil blive forfulgt gennem udarbejdelse og udbredelse af internationalt anerkendte referencer og fremme af et fælles europæisk måleenhedsystem.

([4]) Se U.S. National Science and Technology Council. *Instrumentation and metrology in nanotechnology* fra 2006 og rapport fra BIPM fra 2007.

([5]) Det drejer sig om *European-Developing Countries Clinical Trials Program*.

— øget deltagelse af forskersamfundet via kompetenceopbygning,

— fremme af et ægte internationalt samarbejde, der tilfører merværdi til det europæiske system,

— at EU kan tale med én stemme på verdensplan, og

— først og fremmest øget inddragelse af industrien (arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer), handelssektoren og den offentlige sektor i udviklingen af europæisk metrologiforskning.

4.2 EØSU finder det afgørende, at metrologiforskning ikke fremstår som en lukket verden, men er i stand til at inddrage brugerne, når det i tæt samarbejde med standardiserings- og akkrediteringsorganerne gælder om at fastlægge prioriteterne for programmet, evaluere og udvælge projekter, fremsætte forslag og overvåge projektresultaterne. EØSU er modstander af enhver form for »lukket klub«.

4.2.1 EØSU finder navnlig, at reglerne for deltagelse i EMRP i alle henseender bør være i fuld overensstemmelse med både forordning (EF) nr. 1906/2006 om regler for deltagelse i det syvende rammeprogram og de tilhørende finansielle gennemførelsesbestemmelser.

4.2.2 Reglerne for deltagelse i EMRP bør udgøre en sammenhængende og gennemsigtig ramme, der kan sikre, at programmet gennemføres effektivest muligt og ved hjælp af forenklede procedurer gøres let tilgængeligt for alle deltagere. Disse regler skal gøre det lettere at udnytte den intellektuelle ejendomsret, der er udviklet af hver enkelt deltager, og samtidig beskytte andre deltageres og Fællesskabets legitime interesser.

4.2.3 EØSU understreger, at lanceringen af et integreret europæisk metrologiforskningssystem i form af et fælles program med de deltagende nationale organer ikke vil give tilfredsstillende resultater, hvis ikke der lægges op til tæt integration mellem forskningsverdenen, erhvervslivet, universiteterne og standardiserings- og akkrediteringsorganerne og til en struktureret dialog med de europæiske teknologiplatforme [1] og det organiserede civilsamfund.

4.3 EØSU bemærker, at EF-traktatens artikel 169 giver Fællesskabet mulighed for at deltage i forskningsprogrammer, der iværksættes af flere medlemsstater, på betingelse af at målsætningerne er klart defineret og relevante for Fællesskabet og rammeprogrammet og har en betydelig merværdi på europæisk niveau og den nødvendige kritiske masse, og at det fælles aktivitetsprogram og forvaltnings- og gennemførelsesstrukturen er klart defineret.

4.4 EØSU finder, at målsætningerne bør defineres bedre, ikke kun hvad angår støtte til de nationale målesystemer, en styrkelse af nettene af nationale måletekniske institutter og udpegede institutter og integration af nationale aktiviteter.

4.5 EØSU savner en klar definition af de vigtigste indsatsområder og forventede resultater, med fuld dokumentation af:

— forslagets merværdi på europæisk plan

— en klar og udtømmende definition af det fælles program for integrerede aktiviteter

— en forvaltningsstruktur.

4.6 Det samme gælder definitionen af ekspertiselegater for forskere eller organisationer, nationale måletekniske institutter eller udpegede institutter.

4.7 Det foreslåede forvaltningssystem bør defineres bedre. EØSU bemærker, at der foruden EURAMET findes andre sammenslutninger på europæisk niveau som f.eks. Eurachem [2], og understreger samtidig, at EURAMET fremstår som den særlige struktur til gennemførelse af EMRP, men at størstedelen af programmet nødvendigvis bør forvaltes af National Physical Laboratory, med en britisk programforvalter som en »midlertidig løsning«.

[1] Her tænkes f.eks. på *microarrays* eller avanceret massespektrometri.

[2] Eurachem er et net af europæiske organisationer, der har til formål at etablere et system til international sporing af kemiske målinger og udbredelse af kvalitetspraksis. Eurachem Europa har 35 medlemsstater.

4.8 Endelig bemærker EØSU med bekymring, at hverken den foreslåede lovgivning eller bilagene lægger op til en reel inddragelse af de aktører, der er direkte berørte af de metrologiske forskningsresultater, dvs. erhvervslivet som helhed, handelssektoren, standardiserings- og akkrediteringsorganerne, den offentlige sektor.

4.9 EØSU finder afslutningsvis, at det vil være bedre at satse på et europæisk metrologisk pilot-forskningsprojekt (ERM), der skal være af begrænset varighed og udløbe i 2013, i lighed med iMERAPlus-projektet, og i forslagene til udformning af det ottende rammeprogram (2014-2020) at se nærmere på mulighederne for at indføre et egentligt, permanent fællesskabsprogram med klarere og gennemprøvede mekanismer. Dette program, der forvaltes af Kommissionen på vegne af medlemsstaterne og de associerede lande, bør indeholde bestemmelser om oprettelse af et forvaltningsudvalg og et rådgivende udvalg og give mulighed for omfattende høring, forvaltning og overvågning med inddragelse af de berørte aktører og først og fremmest under hensyntagen til erhvervslivets krav.

5. **Særlige bemærkninger**

5.1 EØSU anerkender værdien af Kommissionens forslag, der støtter EMRP-initiativet ([1]) gennem foranstaltninger, som lægger op til en høj grad af »fællesskabsbasering«, hvad angår den fælles programmering og den anslåede ressourceallokering, på basis af princippet om »mutual learning«, og reglerne for virksomheders, universiteters og forskningscentres deltagelse samt evalueringen af forslag under tilstedeværelse af en observatør fra Kommissionen, ligesom under det syvende rammeprogram.

5.2 Hvad angår den foreslåede forvaltning af EMRP, bemærker EØSU desuden, at

a) EMRP-udvalget, der kun består af repræsentanter for nationale måletekniske institutter, og som har IRMM-instituttet ([2]) som den eneste observatør, vil være ansvarligt for gennemførelsen af EMRP, herunder:

— beslutninger om udvikling og ajourføring af EMRP,

— oprettelse og nedlæggelse af de udvalg, der er nødvendige for underprogrammerne,

— forberedelse og beslutningstagning i forbindelse med gennemførelsesbetingelserne for EMRP, herunder kriterierne for udvælgelse af evaluatorer,

— godkendelse af sammensætningen af evaluatorgruppen,

— beslutninger om finansiering af forskningsprogrammer og –projekter, i det omfang Kommissionen i henhold til finansieringsbetingelserne har givet bemyndigelse til EMRP,

— vedtagelse af den EMRP-relaterede del af budgettet for det kommende regnskabsår,

— udarbejdelse og offentliggørelse af interessetilkendegivelser og forslagsindkaldelser vedrørende EMRP,

— tilsyn med, at EMRP-sekretariatets regnskabsføring er tilfredsstillende,

— overvågning og kontrol af udviklingen af de finansierede programmer og projekter og beslutninger om korrigerende foranstaltninger ([3]).

b) EMRP-forskningsrådet, der består af 16 medlemmer, herunder:

— 1 fra BIPM,

— 1 fra Kommissionen,

— 1 fra Det Europæiske Forskningsråd,

— 1 fra Europa-Parlamentet,

— 1 fra EUROLAB,

— 1 fra de europæiske standardiseringsorganer,

— 1 fra WELMEC ([4])

— 9 repræsentanter for erhvervslivet, forskningsverdenen og de akademiske kredse,

([1]) EF-traktatens artikel 169.
([2]) IRMM - Institut for Referencematerialer og -målinger - Det Fælles Forskningscenter – Europa-Kommissionen.
([3]) Jf. EURAMET E.V. Byelaws 11.01.2007, artikel 14, punkt 5.
([4]) WELMEC: Western European Legal Metrology Cooperation.

kun har en rådgivende rolle, når det gælder de strategiske aspekter af EMRP og beslutningsprocessen for de målrettede programmer [1].

5.3 EØSU understreger i den forbindelse, at det er nødvendigt at involvere EMRP-forskningsrådet, med en bindende udtalelse, og pålægge det at samarbejde med EMRP-udvalget på lige fod, navnlig hvad angår udvikling og ajourføring af EMRP; udvalgene for underprogrammerne; udvælgelse af evaluatorer og sammensætning af evaluatorgruppen; beslutninger om finansiering af forskningsprogrammer og –projekter; udarbejdelse og offentliggørelse af interessetilkendegivelser og forslagsindkaldelser, der skal offentliggøres i CORDIS og EUT; og overvågning og kontrol af udviklingen af de finansierede programmer og projekter.

Bruxelles, den 25. marts 2009

Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
Mario SEPI

[1] Jf. EURAMET E.V Byelaws 11.01.2007, Rules and procedures, del B, punkt III.